

SOOVITUSED

KOMISJONI SOOVITUS (EL) 2016/1318,

29. juuli 2016,

suuniste kohta liginullenergiahoonete ja parimate tavade edendamiseks, et 2020. aastaks oleksid kõik uued hooned liginullenergiahooned

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 292,

ning arvestades järgmist:

- (1) Hooned on ELi energiatõhususe poliitikas kesksel kohal, kuna nende arvele läheb peaaegu 40 %⁽¹⁾ energia lõpptarbimisest.
- (2) Ehitussektori tähtsust energiatõhususe parandamisel on rõhutatud ka Euroopa Komisjoni teatises „Energiatõhusus ning selle panus energiapoliitikasse ja 2030. aasta kliima- ja energiapoliitika raamistikku“⁽²⁾ ning teatises „Vastupidava energialiidu ja tulevikku suunatud kliimamuutuste poliitika raamstrateegia“⁽³⁾.
- (3) Energialiidu loomisel peetakse kõige tähtsamaks olemasolevate energiaalaste õigusaktide täielikku rakendamist ja jõustamist.
- (4) Hoonete energiatõhususe direktiiv on peamine õigusakt, milles käsitletakse hoonete energiatõhusust 2020. aastaks seatud energiatõhususe eesmärges silmas pidades.
- (5) Direktiivi artiklis 9 on sätestatud konkreetne eesmärk, et 2020. aasta lõpuks peavad kõik uued hooned olema nullilähedase või väga väikese energiavajadusega. Nullilähedane või väga väike vajaliku energia kogus peaks väga suurel määral pärinema taastuvatest energiaallikatest.
- (6) Siseriiklike õigusaktidega, millega võetakse üle artikli 9 lõike 1 nõuded, peab tagama, et 31. detsembriks 2020 on kõik uued hooned liginullenergiahooned. Samasugust, kuid lühema tähtajaga (31. detsember 2018), nullilähedase energiatarbimise eesmärki kohaldatakse riigiasutuste kasutuses ja omandis olevate uute hoonete suhtes. See peaks looma ettevõtjatele läbipaistva siseriikliku õigusraamistiku seoses uute hoonete energiatõhususe nõuetega alates 2020. aasta lõpust.
- (7) Paralleelselt uutele hoonetele kehtestatud nõuetega, kohustab direktiiv liikmesriike võtma toetavaid poliitika-meetmeid, et stimuleerida olemasolevate hoonete renoveerimist nii, et need vastaksid liginullenergiahoonete nõuetele.
- (8) Komisjon esitas Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande liikmesriikide edusammude kohta seoses liginullenergiahoonetega⁽⁴⁾. Liikmesriikidelt on nende aruandluskohustuse täitmise raames kogutud täiendavat teavet selles küsimuses.
- (9) Liikmesriigid on teinud tasapisi edusamme, kuid neid tuleb kiirendada. Kuigi meetmete hulk liginullenergiahoonete toetamiseks riigi tasandil on suurenenud, peaksid liikmesriigid kiirendama oma jõupingutusi tagamaks, et kõik uued hooned oleksid direktiivis sätestatud tähtaegadeks liginullenergiahooned.

⁽¹⁾ Vt „Energeetika-, transpordi- ja keskkonnanäitajad“, 2012. aasta väljaanne, Euroopa Komisjon. Selle hinnangu puhul on kodumajapidamiste ja teenustesektori energia lõpptarbimine kokku liidetud. See hõlmab näiteks seadmete elektritarbimist, kuid ei hõlma tööstushoonete energiatarbimist.

⁽²⁾ SWD(2014) 255 (final).

⁽³⁾ Energialiidu pakett, COM(2015) 80 final.

⁽⁴⁾ COM(2013) 483 final/2.

- (10) Hoonete energiatõhususe direktiivi vaadatakse praegu läbi. Liginullenergiahoonete põhimõtted on praeguse direktiivi üheks alussambaks ja alates 2020. aastast peaksid need uute hoonete puhul muutuma normiks. Lähivaatamise käigus hinnatakse, kas 2030. aastaks on vaja täiendavaid meetmeid. Uute poliitikasuundade ja lähenemisviiside välja töötamine peaks tuginema tugevale põhjale. On äärmiselt oluline, et 2020. aastaks liginullenergiahoonetele kehtestatud nõuded täielikult rakendatakse.
- (11) Seda toetab ka direktiivi artikli 9 lõige 4, mille kohaselt võib komisjon esitada liikmesriikidele soovitusi liginullenergiahoonete kohta.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SOOVITUSE:

1. Liikmesriigid peaksid lähtuma käesoleva soovitusel esitatud suunistest. Suuniste järgimine aitab tagada, et 31. detsembriks 2020 on kõik uued hooned liginullenergiahooned ning aitab liikmesriikidel töötada välja riiklikud kavad, et suurendada liginullenergiahoonete arvu.
2. Käesolev soovitus avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel, 29. juuli 2016

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Miguel ARIAS CAÑETE

LISA

1. SISSEJUHATUS

Tänu tõhususnõuete kehtestamisele riiklikes ehitusalastes õigusaktides tarbivad nüüdisaegsed uued hooned poole vähem energiat kui tüüpilised 1980ndate hooned.

Hoonete energiatõhususe direktiivi (edaspidi „direktiiv“) kohaselt peavad liikmesriigid kehtestama uute hoonete ja oluliselt rekonstrueeritavate olemasolevate hoonete suhtes energiatõhususe miinimumnõuded. Lisaks nendele miinimumnõuetele on direktiivis selgelt sätestatud, et kõigi uute hoonete energiavajadus peab kümnendi lõpuks olema nullilähedane või väga väike ja nad peavad kvalifitseeruma liginullenergiahooneteks. Probleem on aga selles, et olemasolevad hooned on vanad ja ebatõhusad ning nende renoveerimine on aeganõudev. Direktiivi kohaselt tuleks olemasolevad hooned samuti järk-järgult ümber ehitada sarnastele normidele vastavateks hooneteks.

Energialiidu loomisel peetakse kõige tähtsamaks olemasolevate energiaalaste õigusaktide täielikku rakendamist ja jõustamist ⁽¹⁾. Kaks põhilist nõuet praegu kehtiva õigusraamistiku alusel on tagada, et 31. detsembriks 2020 on kõik uued hooned liginullenergiahooned (riigi kasutuses ja omanduses olevate hoonete puhul on see tähtaeg kaks aastat varem) ning toetada olemasolevate hoonete ümberehitamist vastavalt liginullenergiahoone nõuetele.

2. TAUST: LIGINULLENERGIAHOONEID KÄSITLEVAD DIREKTIIVI SÄTTED

2.1. Liginullenergiahoone mõiste

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 2 punkti 2 kohaselt on liginullenergiahoone „hoone, mille I lisa kohaselt määratud energiatõhusus on väga suur. Nullilähedane või väga väike nõutava energia kogus peaks olulisel määral pärinema taastuvatest energiaallikatest, sealhulgas kohapeal või lähiümbruses taastuvatest energiaallikatest toodetud energiat“.

Määratluse esimese osa kohaselt on energiatõhusus määrav tegur, mis teeb hoonest „liginullenergiahoone“. Energiatõhusus peab olema väga suur ja see määratakse vastavalt direktiivi I lisale. Määratluse teises osas sätestatakse peamised põhimõtted väga suure energiatõhususe saavutamiseks, mille kohaselt peaks selle jaoks vajaminev väga väike energiakogus olulisel määral pärinema taastuvatest energiaallikatest.

Liginullenergiahoone mõiste kajastab asjaolu, et taastuvenergia ja energiatõhususe meetmed on omavahel seotud. Kohapealsed taastuvad energiaallikad vähendavad tarnitava energia netokogust. Paljudel juhtudel ei piisa kohapeal toodetud taastuvenergiast, et vähendada energiavajadust nullilähedaseks ilma täiendavate energiatõhususe meetmete rakendamise või primaarenergia tegurite märkimisväärse vähendamiseta väljaspool hoone asukohta paiknevate taastuvate energiaallikate puhul. Seetõttu suurendavad ülitõhusatele liginullenergiahoonetele kehtestatud rangemad nõuded ka kohapealsete taastuvate energiaallikate kasutamist ning peaksid tooma kaasa primaarenergia tegurite kohandamise väljaspool hoone asukohta paiknevate energiakandjate puhul, võttes arvesse nende taastuvenergia sisaldust.

Hoonete energiatõhususe direktiivis on kehtestatud liginullenergiahoone raammääratlus, kuid selle üksikasjalik kohaldamine praktikas (nt mida tähendab „väga suur energiatõhusus“ ja mis oleks „taastuvatest energiaallikatest toodetud energia“ soovitatav märkimisväärne osakaal) on liikmesriigi ülesanne direktiivi artikli 9 ülevõtmisel oma siseriiklikusse õiguskorda.

2.1.1. Milline on „liginullenergiahoone“ energiatõhusus?

Energiatõhusus on määratletud ⁽²⁾ kui: „hoone tüüpilise kasutusega seotud energianõudluse rahuldamiseks vajalik arvutuslik või mõõdetud energia hulk, mis hõlmab muu hulgas kütmiseks, jahutuseks, ventilatsiooniks, vee soojendamiseks ja valgustuseks tarvitavat energiat“. Komisjoni delegeeritud määruses (EL) nr 244/2012 ⁽³⁾ ja sellele lisatud suunistes ⁽⁴⁾ on antud kasulikke juhtnõude hoone energiatõhususe arvutamiseks ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ COM(2015) 80 final.

⁽²⁾ Artikli 2 lõige 4.

⁽³⁾ Komisjoni 16. jaanuari 2012. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 244/2012, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta ja kehtestatakse võrdlusmeetodite raamistik hoonete ja ehitusdetailide energiatõhususe miinimumnõuete kuluoptimaalse taseme arvutamiseks (ELT L 81, 21.3.2012, lk 18).

⁽⁴⁾ Suunistes, millega kehtestatakse võrdlusmeetodite raamistik hoonete ja ehitusdetailide energiatõhususe miinimumnõuete kuluoptimaalse taseme arvutamiseks (ELT C 115, 19.4.2012, lk 1).

⁽⁵⁾ Vt tabel suunistes lk 10.

Kõnealuse määruse I lisa punkti 3 kohaselt algab energiatõhususe arvutamine kütte ja jahutamisega seotud lõpliku **energiavajaduse** ⁽⁶⁾ arvutamisest ja lõpeb **netoprimaarenergia** arvutamisega. Arvutuskäik liigub hoone vajadustelt allikale (st primaarenergiale).

Direktiivi kohaselt võivad liikmesriigid kasutada oma riigi primaarenergiategureid, et teisendada lõplik tarnitud energia primaarenergiaks ja arvutada hoone energiatõhusus.

Primaarenergiakasutuse arvutamiseks tuleb kasutada igale energiakandjale (nt elekter, kütteõli, biomass, kaugküte ja jahutus) omaseid primaarenergiategureid. Delegeeritud määrusele lisatud suunistes soovitatakse tarnitud ja eksporditud elektri puhul kasutada sama primaarenergiategurit 2,5.

Kohapeal toodetud energia (mida kasutatakse kohapeal või eksporditakse) vähendab tarnitud energiaga seotud primaarenergiavajadust.

Energiatõhususe arvutamise lõppeesmärk on kindlaks määrata iga-aastane netoprimaarenergiatarbimine, mis vastab energia kasutamisele kütte, jahutuse, ventilatsiooni, sooja vee ja valgustuse jaoks. Selline iga-aastane energiabilansi koostamine on kooskõlas praeguse direktiivi raamistikuga. Kuid uuringud näitavad, et energiabilansi oleks kasulikum arvutada väiksemate ajavahemike kohta (nt jälgida igapäevast ja hooajalist mõju) ⁽⁷⁾.

Artikli 4 lõike 1 kohaselt peab miinimumnõuetes võtma arvesse ruumide üldisi sisekliima tingimusi, et vältida võimalikku negatiivset mõju, nagu ebapiisav ventilatsioon. Siseõhu kvaliteedi, mugavuse ja tervishoiutingimuste halvenemise vältimiseks Euroopa hoonetes ⁽⁸⁾ peaks energiatõhususe miinimumnõuete järkjärguline karmistamine, mis tuleneb kogu Euroopas liginullenergiahooneid puudutavate põhimõtete rakendamisest, toimuma koos hoonete sisekeskkonda käsitlevate asjakohaste strateegiatega rakendamiseks.

Samuti näitavad uuringud, ⁽⁹⁾ et kavandatud energiatõhusust uute ja renoveeritud hoonete puhul sageli ei saavutata. Tuleks kehtestada mehhanismid, et viia energiatõhususe arvutused tegeliku energiatarbimisega täpselt vastavusse.

2.1.2. Seos kuluoptimaalsuse ja liginullenergiahooneid käsitlevate nõuete taseme vahel

Hoonete energiatõhususe direktiivis on kehtestatud võrdlussüsteem („kuluoptimaalsuse põhimõte“), et anda liikmesriikidele suuniseid energiatõhususe nõuete kehtestamiseks riiklikes või piirkondlikes ehituseeskirjades ja nende nõuete korrapäraseks läbivaatamiseks. Direktiivis sätestatud kuluoptimaalse taseme ⁽¹⁰⁾ määratlusega püstitatakse miinimumeesmärgid nii uute kui ka renoveeritavate hoonete puhul.

Riiklikud energiatõhususe miinimumnõuded tuleb kooskõlas direktiivi artiklis 5 sätestatud kuluoptimaalsuse nõuetega iga viie aasta tagant läbi vaadata ja neid karmistada, kui nad on riiklikust kuluoptimaalsest tasemest oluliselt vähem ranged.

Kuluoptimaalsuse meetodika võimaldab liikmesriikidel määratleda liginullenergiahooneid käsitlevate nõuete vahemiku aastal 2020. Selleks on vaja hinnata ja võrrelda võrdluse aluseks olevate hoonete suhtes kohaldatavate meetmepakettide hulka kuuluvaid energiatõhususe ja taastuvenergia meetmeid, nii eraldi kui ka kombineeritult.

Sellest tulenevalt võivad liikmesriigid liginullenergiahoone nõuete taseme määratlemiseks ja nende nõuete täitmiseks kasutada erinevaid soojustamise ja muude energiatõhususe meetmete kombinatsioone, ülitõhusaid hoone tehnosüsteeme ja kohapealseid taastuvaid energiaallikaid ⁽¹¹⁾. Kuluoptimaalsuse arvutuste osana tuleb liikmesriikidel hinnata kõigi kolme meetmeliigi mõju.

⁽⁶⁾ Mõisteid „energiavajadus“, „tarnitav energia“ ja „netoprimaarenergia“ tuleks lugeda vastavalt määratlustele, mis on sätestatud delegeeritud määruses (EL) nr 244/2012 ja sellele lisatud suunistes.

⁽⁷⁾ Vt näiteks „Analysis of load match and grid interaction indicators in net zero energy buildings with simulated and monitored data“, Applied Energy, 31. detsember 2014, lk 119–131.

⁽⁸⁾ Teadusuuringute Ühiskeskuse aruanne „Promoting healthy and energy efficient buildings in the European Union“, 2016.

⁽⁹⁾ Vt nt „Predicted vs. actual energy performance of non-domestic buildings: Using post-occupancy evaluation data to reduce the performance gap“, Anna Carolina Menezes, Andrew Cripps, Dino Bouchlaghem & Richard Buswell (2012), Applied Energy, kd 97, lk 355–364, <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0306261911007811/>.

⁽¹⁰⁾ Energiatõhususe tase, mis viib väikseimate kuludeni hoone hinnangulise majandusliku olulusringi jooksul.

⁽¹¹⁾ Taastuvatest energiaallikatest saadud energia on muudest kui fossiilsetest allikatest pärit energiat, st tuule, päikese-, aerotermiline, geotermiline, hüdrotermiline ja ookeanienergia, hüdroenergia, biomassist, prügilagaasist, roovepuhastite gaasist ja biogaasist toodetud energia.

Liikmesriigid peavad määratlema primaarenergiategurid iga energiakandja kohta. Primaarenergiategurite aluseks võib olla riiklik või piirkondlik keskmine väärtus või muu konkreetne väärtus. Kohapealsete ja eemal asuvate taastuvate energiaallikate võrdseks arvessevõtmiseks tuleks nende tegurite puhul muu hulgas arvestada lähedalasuvatest allikatest hoonesse tarnitava energia taastuvenergia kogust.

Oluline on meeles pidada, et suure osa uute hoonete suhtes hakatakse alates jaanuarist 2021 (riigi kasutuses ja omanduses olevate uute hoonete suhtes alates jaanuarist 2019) kohaldama liginullenergiahoone põhimõtteid. Selleks ajaks on tehnoloogiakulud tõenäoliselt madalamad, kuna turud on paremini sissetöötatud ja mahud suuremad. Seetõttu on tõenäoline, et liginullenergiahooneid käsitlevate nõuete tase vastab 2020. aastaks kuluoptimaalsele tasemele.

Tõendid näitavad, et olemasolevad tehnoloogialahendused, mis on seotud energiasäästu-, energiatõhususe- ja taastuvenergia, on kombineerituna piisavad liginullenergiahoonetega seotud eesmärkide saavutamiseks⁽¹²⁾. Tehnoloogilisi puudusi, mis tuleks 2021. aastaks kõrvaldada, ei ole kindlaks tehtud. Direktiivi artikli 5 kohaselt esitatud kuluoptimaalsuse aruannete analüüs näitab, et sujuv üleminek kuluoptimaalse taseme ja liginullenergiahooneid käsitlevate miinimumnõuete taseme vahel on võimalik⁽¹³⁾.

Iga viis aastat kestv kuluoptimaalsuse tsüklil annab võimaluse kajastada riiklikes ehituseeskirjades uute tehniliste lahendustega saavutatud energiatõhususe kasvu ja muuta hoonete energiatõhususe eeskirju kuluoptimaalse taseme saavutamiseks. Pärast 2020. aastat võimaldab kuluoptimaalsuse põhimõtte uusi ja olemasolevaid hooneid käsitlevate riiklike ehituseeskirjade korrapärasel läbivaatamisel liginullenergiahooneid käsitlevate nõuete rangusastet uute hoonete puhul pidevalt suurendada.

2.1.3. Milline on taastuvate energiaallikate panus?

Eriti oluline eesmärk on taastuvate energiaallikate arvesse võtmine liginullenergiahooneid käsitlevate nõuete rakendamisel liikmesriigis. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2009/28/EÜ⁽¹⁴⁾ (edaspidi „taastuvenergia-direktiiv“) on liikmesriikidele pandud kohustus kehtestada ehitusalastes õigusaktides ja eeskirjades asjakohased meetmed selleks, et suurendada igat liiki taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu ehitussektoris⁽¹⁵⁾.

Need meetmed täiendavad hoonete energiatõhususe direktiivis sätestatud nõudeid liginullenergiahoonete kohta. Hoonete energiatõhususe direktiivi sätted soodustavad taastuvate energiaallikate, eelkõige kohapeal toodetud energia kasutamist, mis vähendab tarnitud energiaga seonduva primaarenergia tarbimist. Nii viisi võetakse kohapeal toodetud taastuvenergiat hoone energiatõhususe arvutamisel alati arvesse.

Mõned liikmesriigid nõuavad, et osa kasutatud primaarenergiast oleks taastuvenergia või on kehtestanud taastuvenergia minimaalse osakaalu nõude väljendatuna kWh/m² aastas. Teised liikmesriigid on kehtestanud kaudse nõude, et taastumatu primaarenergia osakaal peab olema väike, mis on võimalik ainult siis, kui taastuvenergia on osa hoone kontseptsioonist⁽¹⁶⁾. Selline paindlikkus võimaldab kohandada liikmesriigi ja kohalike oludega (hoone liik, kliima, võrreldava taastuvenergiatehnoloogia hind ja kättesaadavus, optimaalne kombineerimine nõudluse poole meetmetega, ehitustihedus jne). Liginullenergiahoonete puhul kõige sagedamini kasutatavad taastuvenergia süsteemid on hoonetele paigaldatavad päikese soojusenergia- ja solaar-fotoelektrilised süsteemid. Muud hoonetel kasutatavad taastuvad energiaallikad on geotermiline energia (maasoojuspumbad) ja biomass.

Näiteks on päikese soojusenergia- ja solaar-fotoelektrilised süsteemid Vahemere kliimas (mida iseloomustab kõrgem päikesekiirgus) kulutõhusamad kui mujal. Seepärast võivad taastuvenergia tehnilised lahendused aidata rangemate energiatõhususe nõuete kehtestamisele suhteliselt rohkem kaasa.

⁽¹²⁾ Towards nearly zero-energy buildings – Definition on common principles under the EPBD (http://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/nzeb_full_report.pdf), koostanud Ecofys Euroopa Komisjoni energietika peadirektoraadi tellimisel.

⁽¹³⁾ Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule liikmesriikide edusammudest energiatõhususe miinimumnõuete kuluoptimaalsete tasemeteni jõudmisel.

⁽¹⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/28/EÜ taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta ning direktiivide 2001/77/EÜ ja 2003/30/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 140, 5.6.2009, lk 16).

⁽¹⁵⁾ Vt taastuvenergiadirektiivi artikli 13 lõige 4.

⁽¹⁶⁾ EPBD Concerted Action III book, 2016.

Mis puudutab eemal asuvaid taastuvaid energiaallikaid, sealhulgas kaugküte ja -jahutus, ⁽¹⁷⁾ mõjutab taastuvenergia osakaal energiakandjate jaotuses (näiteks elektrivõrkude puhul, kus energiakandja on elekter) hoone energiatõhusust primaarenergiategurite kaudu. Liikmesriigid kasutavad seda paindlikkust ära, kuna üldiselt võib erinevate energiakandjate puhul täheldada märkimisväärselt erinevaid primaarenergiategureid, eelkõige enamiku taastuvate energiaallikate ja taastuvenergia tehniliste lahenduste puhul ⁽¹⁸⁾.

2.2. Mida peab liginullenergiahoone riiklik määratlus hõlmama?

Enamik liikmesriike ⁽¹⁹⁾ juba kasutab kooskõlas I lisaga primaarenergiatarbimise näitajat (kWh/m² aastas). Lisaks kasutavad liikmesriigid sageli ka muid parameetreid, nt hoone välispiirde komponentide soojusjuhtivus (U-väärtus), kütmiseks ja jahutamiseks kuluv neto- ja lõppenergia ning CO₂ heitkogused.

Umbes 60 % liikmesriikidest on sätestanud liginullenergiahoone määratluse üksikasjaliku kohaldamise õigusaktis (näiteks ehitusalased õigusaktid ja energიაvaldkonna seadused).

Liginullenergiahoone määratluse detailne praktiline kohaldamine liikmesriigis peab hõlmama primaarenergiatarbimise arvnäitajat väljendatuna kWh/m² aastas ⁽²⁰⁾. Liginullenergiahoonete arvu suurendamiseks tuleb üksikasjalik kohaldamine sätestada siseriiklikes ülevõtmismeetmetes või riiklikus tegevuskavas.

2.3. Uued hooned: liginullenergiahooneid käsitlevate eesmärkide ajakava

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 9 lõike 1 kohaselt peavad liikmesriigid

„tagama, et:

- a) 31. detsembriks 2020 on kõik uued hooned liginullenergiahooned ning
- b) pärast 31. detsembrit 2018 on uusehitised, mida kasutavad ja omavad riigiasutused, liginullenergiahooned.“

Siseriiklikud õigusaktid, millega võetakse üle artikli 9 lõike 1 nõuded, peavad sisaldama sätteid, meetmeid või poliitikasuundi selle tagamiseks, et 31. detsembriks 2020 oleks kõik uued hooned liginullenergiahooned. Sama kehtib riigiasutuste kasutuses ja omandis olevate uute hoonete suhtes, mis peavad olema liginullenergiahooned 31. detsembrit 2018.

Selleks et valmistada ette artikli 9 lõike 1 rakendamist, pidid liginullenergiahoonete arvu suurendamiseks koostatud riiklikud kavad sisaldama muu hulgas vahe-eesmärke uute hoonete energiatõhususe parandamiseks 2015. aastaks. Need eesmärgid võisid olla seotud liginullenergiahoonete minimaalse osakaalu kehtestamisega uute hoonete seas selleks kuupäevaks.

Liikmesriigid peavad tagama, et artikli 9 lõike 1 punktis a sätestatud nõudeid täidetakse 31. detsembriks 2020 ja artikli 9 lõike 1 punktis b sätestatud nõudeid 31. detsembriks 2018. Kuigi need kuupäevad on alles ees, siis artikli 9 ülevõtmise tähtajaks oli 9. jaanuar 2013 ⁽²¹⁾. Selleks kuupäevaks pidid kõik liginullenergiahooneid käsitlevad artikli 9 sätted olema siseriiklikes ülevõtmismeetmetes kajastatud. Võttes arvesse, kui palju aega kulub hoone kavandamiseks, ehituslubade hankimiseks ja ehitamiseks, on selline pikaajaline eeltöö vajalik.

Selliste eesmärkide olemasolu siseriiklikes õigusaktides muudab poliitilised eesmärgid läbipaistvaks ning uute hoonete energiatõhususe tulevased nõuded ettevõtjatele ja teistele sidusrühmadele nähtavamaks.

Lisaks kohustab artikli 9 lõige 1 liikmesriike tagama, et asjaomasteks kuupäevadeks on kõik uued hooned liginullenergiahooned. Seega võiksid inimesed 2021. aastal uue maja või korteri ostmisel eeldada, et turg on arenenud kooskõlas nende eesmärkidega ja et hooned on liginullenergiahooned.

Ehitussektori kogemus näitab, et hoone ehitamise või valmimise ajakava ei pruugi alati paika pidada ja võib esineda viivitusi. Liikmesriigid peaksid arvestama ehituslubade kehtivusaja, ehitustööde kestuse ja valmimise ning direktiivi artikli 9 lõikes 1 sätestatud eesmärkidega, et vältida olukorda, kus kohustust, mille kohaselt peavad 2021. aasta jaanuariks kõik uued hooned olema liginullenergiahooned, ei suudeta täita.

⁽¹⁷⁾ Kaugkütte- ja jahutussüsteemide osakaal ELi turul moodustab ligikaudu 10–13 % ELi soojus- ja jahutusenergia varustusest.

⁽¹⁸⁾ Vt joonealune märkus 12.

⁽¹⁹⁾ 23 liikmesriiki ja üks Belgia piirkond.

⁽²⁰⁾ Vastavalt artikli 9 lõike 3 punktile a.

⁽²¹⁾ Artikli 28 lõike 1 teine lõik.

2.4. Poliitikasuunad ja meetmed liginullenergiahoonete edendamiseks

Artikli 9 lõike 1 kohaselt peavad liikmesriigid koostama riiklikud kavad liginullenergiahoonete arvu suurendamiseks. Artikli 9 lõike 3 kohaselt peab riiklik kava hõlmama vähemalt järgmist:

„Riiklik kava sisaldab muu hulgas järgmisi elemente:

- a) liikmesriigi liginullenergiahoonete määratluse detailne praktiline kohaldamine, mis kajastab riiklikke, piirkondlikke või kohalikke tingimusi ja mis sisaldab primaarenergiatarbimise arvnäitajat väljendatuna kWh/m² aastas...;
- b) vahe-eesmärgid uute hoonete energiatõhususe parandamiseks 2015. aastaks...;
- c) teave poliitikate ja vastu võetud finants- või muude meetmete kohta [...], sealhulgas üksikasjad, mis käsitlevad taastuvatest energiaallikatest toodetud energia tarbimist uutes hoonetes ja oluliselt rekonstrueeritavates hoonetes seoses direktiivi 2009/28/EÜ artikli 13 lõikega 4 ja käesoleva direktiivi artiklitega 6 ja 7.“

2.5. Olemasolevate hoonete liginullenergiahooneteks ümberehitamise toetamine

Hoonete energiatõhususe direktiiv sisaldab ka kohustusi seoses olemasolevate hoonete ümberehitamisega liginullenergiahooneks, kuid selle jaoks ei ole sätestatud tähtaegu ega energiatõhususe miinimumnõuete kehtestamise kohustust. Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 9 lõikega 2 on ette nähtud, et liikmesriigid „järgides avaliku sektori eeskuju töötavad välja poliitikasuunad ja võtavad meetmed, nagu näiteks eesmärgid stimuleerida renoveeritavate hoonete ümberehitamist liginullenergiahooneteks, ning annavad sellest komisjonile teada/.../riiklikes kavades.“

Olemasolevate hoonete liginullenergiahooneteks ümberehitamise edendamine artikli 9 lõike 2 kohaselt peaks hõlmama rohkema energia saamist taastuvatest energiaallikatest (artikli 9 punkti 3 alapunkt c). Lisaks peavad liikmesriigid taastuvenergia direktiivi artikli 13 lõike 6 kohaselt soodustama oma ehitusalaste õigusaktide ja eeskirjadega selliste kütte- ja jahutussüsteemide kasutamist, mille puhul on energia saadud taastuvatest energiaallikatest.

Seega on artikli 9 lõike 2 eesmärk hoonete põhjalikum renoveerimine, kehtestades selleks riiklikud toetusmeetmed olemasolevate hoonete põhjalikumaks renoveerimiseks vastavalt liginullenergiahoone nõuete tasemele. Direktiivi artikli 9 lõikes 2 sätestatud kohustust täiendavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/27/EL⁽²²⁾ (energiatõhususe direktiiv) artikli 4 kohased riiklikud pikaajalised ehitusstrateegiad, mis peaksid aitama suurendada renoveerimise määra hoonete renoveerimiseks vajalike rahaliste vahendite ja investeringute mobiliseerimise abil. Pikaajalistes renoveerimisstrateegiates võetakse kokku energiatõhususe direktiivi ning hoonete energiatõhususe direktiivi asjakohased elemendid (vastavalt renoveerimise määr ja renoveerimise põhjalikkus).

Hoonete energiatõhususe direktiivis sätestatud liginullenergiahoone raammääratluses ei tehta vahet uute ja olemasolevate hoonete vahel. Selline eristamine võiks olla tarbijatele sama eksitav, kui uutele ja olemasolevatele hoonetele erineva tasemega energiamärgiste andmine.

Seepärast tähendab hoone ümberehitamine liginullenergiahooneks hoone renoveerimist ulatuses, mis võimaldab täita liginullenergiahoone suhtes kehtestatud energiatõhususe nõudeid. See ei takista erinevate tähtaegade seadmist ja olemasolevate hoonete rahalist toetamist, pidades silmas asjaolu, et olemasolevate hoonete puhul on liginullenergiahoonele kehtestatud energiatõhususe nõuete kuluoptimaalseks saavutamiseks vaja rohkem aega.

3. LIIKMESRIIKIDE EDUSAMMUD LIGINULLENERGIAHOONE PÕHIMÕTETE RAKENDAMISEL

3.1. Liginullenergiahoone riiklike määratluste kohaldamine

Kuna liikmesriigid on kasutanud energiatõhususe arvutamiseks erinevaid meetodeid, ei ole arvilised näitajad liikmesriigiti võrreldavad⁽²³⁾. Mõned liikmesriigid on laiendanud arvilise näitaja mõistet ja lisanud energiakasutusviisiid, mille arvessevõtmine ei ole kohustuslik, nt seadmete energiakulu. On tõendeid, et valgustuse ja seadmete energiakulu arvessevõtmine võib pakkuda optimaalsemaid lahendusi, eeskätt elektritarbimise puhul⁽²⁴⁾.

⁽²²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiive 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EL (ELT L 315, 14.11.2012, lk 1).

⁽²³⁾ Käimasoleva standardimistö ja GE²O projekti (<http://www.geoclusters.eu/>) laadsete projektidega püütakse nendest piirangutest üle saada, tunnistades samal ajal looduslike erinevusi, näiteks kliimatingimusi.

⁽²⁴⁾ Modelling of optimal paths to reach NZEB for new constructions in Europe, Delia D'Agostino ettekanne WSED (World Sustainable Energy Days) konverentsil veebruaris 2016 (<http://www.wsed.at/en/programme/young-researchers-conference-energy-efficiency-biomass/>).

Seda silmas pidades saab olemasolevate tõendite ⁽²⁵⁾ põhjal väita, et kui on kehtestatud arvuline näitaja, siis jäävad nõuded üsna laia vahemikku alates 0 kWh/m² aastas kuni 270 kWh/m² aastas (see hõlmab ka seadmete energiakasutust) ning kajastavad enamasti primaarenergiakasutust kWh/m² aastas. Kõrgemad väärtused on kehtestatud enamasti haiglatele või muudele teatava otstarbega hoonetele, mis ei ole elumajad.

Elamute puhul on enamiku liikmesriikide eesmärk, et primaarenergia kasutus ei oleks üle 50 kWh/m² aastas. Maksimaalne primaarenergiakasutus jääb vahemikku 20 kWh/m² aastas Taanis või 33 kWh/m² aastas Horvaatias (rannikualad) ja 95 kWh/m² aastas Lätis. Mitme riigi (Belgia (Brüssel), Eesti, Prantsusmaa, Iirimaa, Slovakkia, Ühendkuningriik, Bulgaaria, Taani, Horvaatia (mandriosa), Malta, Sloveenia) eesmärk on 45 või 50 kWh/m² aastas ⁽²⁶⁾.

Taastuenergia osakaalu kajastatakse aruannetes küllaltki erinevalt: enamik riike esitasid kvalitatiivsed andmed ja vaid mõni üksik on kehtestanud konkreetse miinimumprotsendi.

Ükski liikmesriik ei ole teatanud õiguskorra, mille alusel nad võivad hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 9 lõike 6 kohaselt otsustada, et nad ei kohalda liginullenergiahooneid käsitlevaid nõudeid eristel ja põhjendataval juhtudel, kus asjaomase hoone majandusliku olelusringi põhjal arvatud tasuvusanalüüs on negatiivne.

3.2. Poliitikasuunad ja meetmed liginullenergiahoonete edendamiseks

Olukorra hindamine 2014. aasta oktoobri seisuga ⁽²⁷⁾ näitas, et liikmesriigid on teatanud paljudest riiklikes kavades ja energiatõhususe tegevuskavades sisalduvatest poliitikasuundadest ja meetmetest, millega toetatakse liginullenergiahooneid käsitlevate eesmärkide saavutamist. Siiski jääb sageli selgusetuks, mil määral on kõnealused meetmed suunatud konkreetsetl liginullenergiahoonete edendamisele. Võrreldes komisjoni 2013. aasta eduaruandes ⁽²⁸⁾ kirjeldatud olukorraga on liikmesriikide teatatud poliitikasuundade ja meetmete arv suurenenud.

Rohkem kui kaks kolmandikku liikmesriikidest on kehtestanud poliitikasuunad ja meetmed, mis käsitlevad teadlikkuse tõstmist ja haridust ning ehitusalaste õigusaktide ja energiamärgiste tõhustamist. Muud liginullenergiahoonete edendamise vahendid on rahalised vahendid ja toetusmeetmed, sealhulgas nt stiimulipõhised meetmed, vähendatud intressimääraga laenud, maksusoodustused, soodustused eraisikutele, toetuskavad taastuenergialahenduste paigaldamiseks, riskirühmadele mõeldud juhised ja rahastamine ning hüpoteeklaenu intressitoetused energiatõhusa kodu ostmisel.

Enamikku liikmesriikide teatatud poliitikasuundi ja meetmeid kohaldatakse ka riigi kasutuses ja omandis olevate hoonete suhtes. Riigi kasutuses ja omandis olevate hoonete suhtes võetud meetmete ulatus on liikmesriikides väga erinev. Kui mõnes liikmesriigis kohaldatakse neid meetmeid üksnes keskvalitsuse hoonetele, siis mujal liikmesriikides kõigile avalikus omanduses olevatele hoonetele või kõigile üldkasutatavatele hoonetele. Mõnes liikmesriigis on riigi kasutuses ja omandis olevate hoonete suhtes võetud erimeetmeid. Need on peamiselt järelevalvekampaaniad (nt „NRClick“ on energiaarvestussüsteem Belgia erinevate kommunide energiakasutuse võrdlemiseks) ja näidisprojektid (nt föderaalne keskkonnaameti (Umweltbundesamt) nullenergiahoone Saksamaal).

2015. aastal koostati kogu ELi hõlmav ülevaade liginullenergiahooneid käsitlevate riiklike kavade kohta ⁽²⁹⁾. See hiljutine analüüs kinnitab nii liginullenergiahoonete edendamise riiklike meetmete kvantiteedi kui ka kvaliteedi paranemist, sealhulgas seoses liginullenergiahoone määratluse üksikasjaliku kohaldamise, 2015. aasta vaheeesmärkide ning finants- ja muude poliitikavaldkondadega. Käesolevas aruandes on välja toodud mitu eeskujulikke või uuenduslikku poliitikaraamistikku.

Mõned liikmesriigid on hinnanud liginullenergiahoone põhimõtete rakendamisest saadavat kasu. Luuakse uusi täistööajaga töökohti: Bulgaarias vahemikus 649–1 180, Poolas 4 100–6 200, Rumeenias 1 390–2 203.

⁽²⁵⁾ [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013DC0483R\(01\)&from=ET](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013DC0483R(01)&from=ET). Aruanne hõlmab kõigi liikmesriikide esitatud teavet, v.a Kreeka ja Hispaania, kes ei olnud 2014. aasta 18. septembri seisuga riikliku kava ega konsolideeritud vormi saatnud. Hilisem ülevaatlik tabel liginullenergiahoone riiklike määratluste kohta on kättesaadav aadressil: <http://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-efficiency/buildings/nearly-zero-energy-buildings>.

⁽²⁶⁾ Vt teavet Teadusuuringute Ühiskeskuse kokkuvõtvas aruandes liginullenergiahooneid käsitlevate riiklike kavade kohta, 2016, BPIE (Buildings Performance Institute Europe) 2015. aasta jaanuari teabeleht, (http://bpie.eu/uploads/lib/document/attachment/128/BPIE_factsheet_nZEB_definitions_across_Europe.pdf) ning ajakohastatud teavet, mille komisjon avaldas 2014. aasta oktoobris (<https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Updated%20progress%20report%20NZE.pdf>)

⁽²⁷⁾ <https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Updated%20progress%20report%20NZE.pdf>

⁽²⁸⁾ [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013DC0483R\(01\)&from=ET](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013DC0483R(01)&from=ET).

⁽²⁹⁾ Teadusuuringute Ühiskeskuse 2016. aasta koondaruanne liginullenergiahooneid käsitlevate riiklike kavade kohta, kättesaadav järgmisel veebisaidil: <http://iet.jrc.ec.europa.eu/energyefficiency/publications/all>.

Bulgaaria ootab täiendavaid investeeringuid 38–69 miljonit eurot, Poola 240–365 miljonit eurot ja Rumeenia 82–130 miljonit eurot. 2015. aastal on minimaalsed primaarenergianõuded vahemikus 70 kWh/m² aastas (Bulgaaria ja Poola) ja 100 kWh/m² aastas (Rumeenia), kuid 2020. aastal hakkavad need olema vahemikus 30–50 kWh/m² aastas. Taastuvenergia osakaal suureneb 20 %-lt 2015. aastal 40 %-ni 2020. aastal. CO₂ heitkogused vähenevad 2020. aastaks 8–10 kgCO₂/m²-lt aastas 3–7 kgCO₂/m²-ni aastas.

Hiljutistest uuringutest ilmneb, et energia kokkuhoidmine 80 % ja rohkem on Euroopa uutes liginullenergiahoonetes majanduslikult teostatav, kuigi selle saavutamiseks valitud meetmed on vastavalt kliimatingimustele väga erinevad. Tulemused näitavad, kuidas laiem lähenemisviis koos taastuvaid energiaallikaid puudutavate meetmetega on erinevate kuludega võimalik kogu ELis ⁽³⁰⁾.

4. SOOVITUSED

4.1. Liginullenergiahoone määratluse kohaldamine praktikas: millal on liginullenergiahoone energiatõhususe tasemega seotud nõuded liiga leebed?

Selles punktis esitatakse kooskõlas hoonete energiatõhususe direktiiviga üldpõhimõtted ja tegurid, mida soovitatakse liikmesriikidel riiklikul tasandil kohaldatava liginullenergiahoone määratluse väljatöötamisel arvesse võtta.

ELis ei saa kasutada ühesuguse rangusastmega nõudeid. On vaja arvestada kliimatingimuste mõju kütte- ja jahutusvajadusele ning energiatõhususe ja taastuvenergia meetmete kulutõhususele.

Siiski annavad hoonete energiatõhususe direktiivis kasutusele võetud terminid „nullilähedane“ või „väga väike nõutava energia kogus“ aimu sellest, millised on liikmesriikide kaalutusõiguse piirid. Liginullenergiahoone määratlustega peaks püüdma peaaegu tasakaalus energiabilansi poole.

Uute hoonete suhtes kehtestatav liginullenergiahoone nõuete tase ei tohi olla allpool (vähem ranged) 2021. aasta kuluoptimaalset taset, mis arvutatakse vastavalt direktiivi artiklile 5. Kuluoptimaalne tase on liginullenergiahoone energiatõhususe nõuete minimaalne tase. Uute hoonete energiatõhususe tase määratakse riigi tasandil kindlaks parima turul kättesaadava ja kasutusele võetud tehnoloogia, finantsaspektide ning õiguslike ja poliitiliste kaalutluste põhjal.

Liginullenergiahoone primaarenergiakasutuse näitajate jaoks **arvuliste võrdlusaluste** kehtestamisest on kõige rohkem kasu siis, kui väärtused, mida võrdlusalustega võrreldakse, on saadud läbipaistvate arvutusmeetodite abil. Praegu on valmimisel standardid, ⁽³¹⁾ mis võimaldavad riiklike ja piirkondlike arvutusmeetodeid läbipaistvalt võrrelda.

Neid kaalutlusi silmas pidades kajastavad võrdlusalused tavaliselt **energiavajadust**. Energiavajadus on primaarenergia arvutamise lähtepunkt ja seega on nullilähedase primaarenergiavajadusega hoonete puhul peamine eeltingimus see, et kütmiseks ja jahutamiseks on vaja väga vähe primaarengiat. Väga väike energiavajadus on eelduseks ka taastuvatest energiaallikatest toodetud energia märkimisväärse osakaalu ja nullilähedase primaarenergiatöötamise saavutamiseks.

Võttes arvesse 2020. aasta prognoositavaid hindu ja tehnoloogialahendusi, on liginullenergiahoone energiatõhususe võrdlusalused ELi eri piirkondades järgmistes vahemikes ⁽³²⁾:

Vahemere tsoon

— Bürood: primaarenergia netotarbimine 20–30 kWh/m² aastas; 80–90 kWh/m² primaarenergiatarbest 60 kWh/m² aastas kaetakse tavaliselt kohapealsetest taastuvatest energiaallikatest toodetud energiaga;

— Uus ühepereelamu: primaarenergia netotarbimine 0–15 kWh/m² aastas; 50–65 kWh/m² primaarenergiatarbest 50 kWh/m² aastas kaetakse tavaliselt kohapealsetest taastuvatest energiaallikatest toodetud energiaga;

⁽³⁰⁾ Vt joonealune märkus 24.

⁽³¹⁾ Komisjoni volitus M/480 Euroopa Standardikomiteele (CEN) hoonete energiatõhususe direktiivi kohaste standardite väljatöötamise kohta.

⁽³²⁾ Towards nearly zero-energy buildings – Definition on common principles under the EPBD (http://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/nzeb_full_report.pdf), Ecofysi uuring Euroopa Komisjoni energeetika peadirektoraadi tellimusel:

— Vahemeri, 1. tsoon: Catania (muud: Ateena, Larnaca, Luga, Sevilla, Palermo)

— Mereline tsoon, 4. tsoon: Pariis (muud: Amsterdam, Berliin, Brüssel, Kopenhaagen, Dublin, London, Macon, Nancy, Praha, Varssavi)

— Kontinentaalne tsoon, 3. tsoon: Budapest (muud: Bratislava, Ljubjana, Milano, Viin)

— Põhjamaad, 5. tsoon: Stockholm (Helsingi, Riia, Stockholm, Gdańsk, Tovarene)

Mereline tsoon

- Bürood: primaarenergia netotarbimine 40–55 kWh/m² aastas; 85–100 kWh/m² primaarenergiatarbest 45 kWh/m² aastas kaetakse tavaliselt kohapealsetest taastuvatest energiaallikatest toodetud energiaga;
- Uus ühepereelamu: primaarenergia netotarbimine 15–30 kWh/m² aastas; 50–65 kWh/m² primaarenergiatarbest 35 kWh/m² aastas kaetakse tavaliselt kohapealsetest taastuvatest energiaallikatest toodetud energiaga, ning

Kontinentaalne tsoon

- Bürood: primaarenergia netotarbimine 40–55 kWh/m² aastas; 85–100 kWh/m² primaarenergiatarbest 45 kWh/m² aastas kaetakse tavaliselt kohapealsetest taastuvatest energiaallikatest toodetud energiaga;
- Uus ühepereelamu: primaarenergia netotarbimine 20–40 kWh/m² aastas; 50–70 kWh/m² primaarenergiatarbest 30 kWh/m² aastas kaetakse tavaliselt kohapealsetest taastuvatest energiaallikatest toodetud energiaga;

Põhjamaad:

- Bürood: primaarenergia netotarbimine 55–70 kWh/m² aastas; 85–100 kWh/m² primaarenergiatarbest 30 kWh/m² aastas kaetakse tavaliselt kohapealsetest taastuvatest energiaallikatest toodetud energiaga;
- Uus ühepereelamu: primaarenergia netotarbimine 40–65 kWh/m² aastas; 65–90 kWh/m² primaarenergiatarbest 25 kWh/m² aastas kaetakse tavaliselt kohapealsetest taastuvatest energiaallikatest toodetud energiaga.

Liikmesriikidel soovitatakse kasutada terviklikes projektilahendustes taastuvaid energiaallikaid, et katta hoonete väike energiavajadus ⁽³³⁾.

Mõned liikmesriigid on otsustanud siduda liginullenergiahoone energiatõhususe taseme ühe kõrgeima energiamärgisele märgitava energiatõhususe klassiga (nt hoone energiatõhususe klass A++). Koos selge energiatõhususe näitajaga on selline lähenemisviis soovitatav selge teabe andmiseks investoritele ja liginullenergiahoone põhimõtete edendamiseks turul.

4.2. Kuidas tagada, et 2020. aasta lõpu seisuga oleksid kõik uued hooned liginullenergiahooned?

Selleks et uued hooned vastaksid liginullenergiahoone nõuetele, võib olla vaja kohandada olemasolevaid tavasid. Energiatõhususe miinimumnõudeid ja liginullenergiahooneid käsitlevaid nõudeid tuleks hinnata, võttes arvesse artikli 9 lõikes 1 sätestatud tähtaegu.

Lisaks peavad liikmesriigid tagama piisavate sanktsioonide olemasolu juhuks, kui uued hooned ei vasta energiatõhususe nõuetele. Pärast liginullenergiahoone nõuete täitmise tähtaegade möödumist võib olla uute hoonete puhul vaja kehtestada diferentseeritud sanktsioone.

Liikmesriikidel soovitatakse hinnata neid aspekte võimalikult kiiresti, et tagada liginullenergiahooneid käsitlevate eesmärkide saavutamine. Samuti soovitatakse liikmesriikidel töötada välja mehhanism, mida hakatakse kasutama liginullenergiahooneid käsitlevate eesmärkide täitmise jälgimiseks. Selle mehhanismi kaudu peaks olema võimalik jälgida ka 2015. aasta vahe-eesmärkide saavutamist kooskõlas artikli 9 lõikega 1, samuti võimalike täiendavate riiklike vahe-eesmärkide saavutamist aastani 2020. See tugedab liginullenergiahooneid käsitlevaid olemasolevaid tegevuskavu ja aitab tõhustada järelevalvemehhanisme järgnevatel aastatel.

4.3. Poliitikasuunad ja meetmed liginullenergiahoonete edendamiseks

Enamikus liikmesriikides on valitud mitmeid poliitikasuundi liginullenergiahoonete arvu suurendamiseks (nt teadlikkuse tõstmine ja teavitamine, haridus ja koolitus, ehitusalaste õigusaktide ja energiamärgiste tõhustamine on suunad, mille on valinud Austria, Belgia, Bulgaaria, Horvaatia, Küpros, Tšehhi Vabariik, Taani, Eesti, Soome,

⁽³³⁾ Hoone tervikliku projektilahendusega ette nähtud energiatõhusus vastab netoprimaarenergia kogusele, mida on vaja erinevate vajaduste rahuldamiseks hoone tüüpilisel kasutamisel ning peab kajastama kütmise ja jahutamise, sooja olmevee saamise ja sisseehitatud valgustusega seotud energiavajadust. Sellest tulenevalt võetakse hoone tervikliku projektilahendusega ette nähtud energiatõhususe puhul lisaks hoone isolatsiooni kvaliteedile arvesse jahutus- ja küttesüsteemi, ventilatsiooni, valgustust, hoone asendit ja suunda, soojuse taaskasutamist, päikeseenergiat ja muid taastuvaid energiaallikaid.

Prantsusmaa, Saksamaa, Ungari, Iirimaa, Itaalia, Läti, Leedu, Malta, Poola, Portugal, Rootsi, Sloveenia ja Ühendkuningriik). Mõnikord aga tundub, et poliitikasuunad on üsna üldised ja käsitlevad kõiki hooneid. Ei ole alati piisavalt selge, kas nendega toetatakse konkreetselt liginullenergiahooneid, samuti see, mil määral aitavad nad praktikas liginullenergiahooneid käsitlevaid eesmärke riigis saavutada. Seepärast soovitatakse poliitikasuunad, meetmed ja liginullenergiahoone eesmärgid omavahel tugevamalt siduda.

Teabe esitamise lihtsustamiseks on komisjon koostanud liikmesriikidele vormi, mille kasutamine ei ole kohustuslik, kuid soovitatav liginullenergiahoone kavade võrdlemise ja analüüsimise lihtsustamiseks ⁽³⁴⁾.

4.4. Olemasolevate hoonete liginullenergiahooneteks ümberehitamise toetamine

Olemasolevate hoonete liginullenergiahooneteks ümberehitamise parimad tavad ulatuvad tehnoloogialase teadlikkuse suurendamisest ⁽³⁵⁾ ja stiimulite süsteemidest finantsinstrumentide, maksumehhanismide, majandushoobade (energiasäästukohustuste süsteemid) ning selliste turupõhiste vahenditeni nagu avaliku ja erasektori partnerlus hoonete renoveerimise edendamiseks või nõustamiskeskused, kust saab nõu renoveerimisega seotud energiaküsimustes ⁽³⁶⁾.

Heaks tavaks võib pidada mõne liikmesriigi lähenemisviisi siduda hoonete renoveerimise rahaline toetus liginullenergiahoone nõuete tasemega samaväärse energiaklassi saavutamise, et stimuleerida riigis hoonete ümberehitamist liginullenergiahoonete nõuetele vastavaks.

Viimase kümne aasta jooksul on enamik liikmesriike võtnud meetmeid seoses olemasolevate hoonetega. Lisaks on energiatõhususe direktiivi artikli 4 kohaselt koostatud riiklikes renoveerimisstrateegiates hiljuti määratletud uued tulevikuväljavaated. Liikmesriigid peaksid kavandama kooskõlalisi kombineeritud poliitikavahendeid (poliitikapakette), mis sõltuksid üksnes osaliselt riigi eelarvest.

Olemasolevate hoonete renoveerimiseks on eelkõige vaja usaldusväärseid andmeid poliitika mõju jälgimiseks, sealhulgas andmeid hoonete tegeliku energiatõhususe ja sisekeskkonna kohta. Mõnes riigis, kus päikeseenergia kasutamise võimalused on piiratud (nt Põhja-Euroopas), on vaja rakendada alternatiivseid meetmeid (nt biomassi kasutamine) toetavaid poliitikasuundi. Tegevuskavad ja näitajad on samuti head vahendid konkreetsetele vajadustele vastamiseks ja rakendamise jälgimiseks. Liikmesriikidel soovitatakse võetud meetmeid veelgi tugevdada ja hinnata, et ergutada hoonete kulutõhusat ja põhjalikku renoveerimist liginullenergiahooneteks.

5. SOOVITUSTE KOKKUVÕTE

- (1) Liginullenergiahoone põhimõtted on üheks kehtiva direktiivi alussambaks ning need peaksid saama uute hoonete puhul normiks alates 2020. aastast. Liikmesriikidel soovitatakse suurendada jõupingutusi hoonete energiatõhususe direktiivi sätete täielikuks rakendamiseks ja jõustamiseks, et tagada kõigi uute hoonete vastavus liginullenergiahoone nõuetele direktiivis sätestatud tähtaegadeks.
- (2) Liikmesriikidel soovitatakse kehtestada piisavalt edasipüüdlik liginullenergiahoone määratlus – mis ei jääks allapoole miinimumnõuetega saavutatavat kuluoptimaalset taset – ning kasutada terviklikes projektilahendustes taastuvaid energiaallikaid liginullenergiahoonete madala energiavajaduse katmiseks. Soovituslikud võrdlusalused on esitatud punktis 4.1. Euroopa hoonetes tuleks tagada nõuetekohane sisekeskkond, et vältida siseõhu kvaliteedi ja mugavuse vähenemist ja tagada tervishoiunõuete täitmine.
- (3) Selleks et uued hooned oleksid 2020. aasta lõpuks liginullenergiahooned, peaksid liikmesriigid võimalikult kiiresti hindama, kas on vaja kohandada olemasolevaid tavasid. Samuti soovitatakse liikmesriikidel töötada välja mehhanism, mis võimaldab jälgida liginullenergiahooneid käsitlevate eesmärkide saavutamist ning kaaluda võimalust kehtestada diferentseeritud karistused, mida hakatakse rakendada pärast liginullenergiahooneid käsitlevate tähtaegade möödumist.
- (4) Liginullenergiahoonete edendamiseks ette nähtud poliitikasuundade ja meetmete puhul tuleks konkreetselt näidata, millises ulatuses need aitavad kaasa liginullenergiahooneid käsitlevate eesmärkide saavutamisele. Poliitikasuunad, meetmed ja liginullenergiahoone põhimõtted soovitatakse omavahel tugevamalt siduda. Teabe esitamise lihtsustamiseks on komisjon koostanud liikmesriikidele vormi, mille kasutamine ei ole kohustuslik, kuid soovitatav kavade võrdlemise ja analüüsimise lihtsustamiseks.

⁽³⁴⁾ Liikmesriikide täidetud vormid on kättesaadaval veebisaidil: <http://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-efficiency/buildings/nearly-zero-energy-buildings>.

⁽³⁵⁾ EL toetab tehnoloogia arengut programmiga „Horisont 2020“, eelkõige energiatõhusaid hooneid käsitleva avaliku ja erasektori partnerluste kaudu, https://ec.europa.eu/research/industrial_technologies/energy-efficient-buildings_en.html.

⁽³⁶⁾ Vt joonealune märkus 22.

- (5) Komisjon soovib liikmesriikidel töötada kiiremini välja meetmed, et konkreetselt toetada olemasolevate hoonete ümberehitamist liginullenergiahoonete nõuetele vastavaks. Liikmesriigid peaksid kavandama kooskõlalisi kombineeritud poliitikavahendeid (poliitikapakette), et pakkuda investoritele pikaajalist stabiilsust energiatõhusatesse hoonetesse investeerimisel, sealhulgas hoonete põhjalikuks ja liginullenergiahoone nõuetele vastavaks renoveerimiseks. On soovitatav koguda usaldusväärseid andmeid poliitika mõju jälgimiseks, mis on vajalik konkreetsete vajaduste täitmiseks ja hoonete renoveerimise jälgimiseks.
-